

**До Висш адвокатски съвет на
Република България**

От **адв. Николай Илчев**, член на
Софийската адвокатска колегия с личен
№ 1000762210 и адрес: гр. София, п.к. 1463,
ул. Гургулят № 31, ет. 1

Относно: Проект на Наредба за
изменение и допълнение на Наредба №1 от
09 септември 2004 г. за минималните
размери на адвокатските възнаграждения.

Във връзка с предоставената възможност за предложения и становища по
проекта изпращам своето мнение, което ще бъде ограничено до гражданските иски, до
коколкото моята практика е съсредоточена в тази сфера:

1. На първо място считам, че наредбата страда от един генерален проблем:
като цяло така изготвения проект не отговаря на икономическата обстановка, а също
така създава предпоставки същата да загуби актуалността си в рамките на 1-2 години.
Считам, че възнагражденията следва да бъдат определяни на база минималната работна
заплата (в определен коефициент), за да може при всяко изменение наредбата да се
„самоактуализира“ без да е необходимо да се минава по цялата, изключително тромава,
процедура по изменението ѝ. Като пример мога да посоча следното:

Пред 2014 г. е прието актуализиране на възнагражденията, като съгласно чл. 7,
ал. 2, т. 1 „*при интерес до 1000 лв. - 300 лв.*“. Минималната работна заплата към този
момент е 340,00 лв. (съгласно ПМС № 249/31.10.2013 г.). Т.е. от всички е прието, че
минималното възнаграждение за гражданско дело с материален интерес до 1 000,00 лв.
е приблизително 88,24% от минималната работна заплата. Съответно от тази база е
определен и минималния размер за по-високите материални интереси. Не виждам
пречка наредбата да бъде изменена, като вместо да се посочи конкретна сума като
минимален размер, да бъде посочен процент от минималната работна заплата (разбира
се считам, че 88,24% е висок процент). Математически това може да се отнесе към
всички видове производства, като по този начин наредбата си гарантира актуалност за
дълги години, без необходимост от сериозни изменения и корекции, както и гарантира

един стабилитет при определянето на минималните възнаграждения. Няма да изпадам в подробности и детайли, но всяко едно възнаграждение може да бъде математически определено използвайки сходен принцип.

Конкретно по изложените предложения ще се позова и на изложението от адв. Николай Лалев, което се отличава като подробно разработено и аргументирано:

2. Считаю, че с оглед утвърдената практика на СЕС адвокатът не може да подлежи на дисциплинарна отговорност в случай, че се съгласи да окаже правна помощ срещу възнаграждение, под определения в наредбата минимум. Това обаче не означава, че в наредбата следва да бъдат заложени ниски нива на минималното възнаграждение, а пазарът да налага съответната обичайна цена. Причината за това е следната: в момента има изключително „цветна“ съдебна практика по въпроса „Как следва да се определи адвокатското възнаграждение?“, което води до огромна несигурност в правната материя в тази насока. Поне в личната ми практика съдии масово се опират на определените минимума и в случай, че адвокат е уговорил (и съответно получил) по-високо възнаграждение за дадена работа, клиентът остава ошетен, поради присъждането само на разноски, определени като минимални в наредбата. Отделно от това достатъчно е наличната практика при която съдилищата игнориран изцяло наредбата и присъждат възнаграждение в пъти повече (като пример има не едно решения на въззивна инстанция, при която за спечелено дело се присъжда възнаграждение от 100,00 лв. за 2 инстанции, което само по себе си за мен е абсурд, който не подлежи на обжалване...). Предвид това не споделям мнението и виждането на колегата адв. Лалев, според който пазара ще се саморегулира. Видно от изложението му, същото е с насочено към възможността широк кръг от хора да имат възможността да получат адекватна правна защита. Подходът му обаче за мен ще доведе до заплащане на по-високи (определени от пазара) цени, които няма да бъдат възстановени при позитивен край на съдебния процес, поради ниските минимални възнаграждения, които се присъждат поради виждането на голяма част от съдиите по въпроса.

3. Мога да се съглася, че за проучване на дело и даване на мнение предложената сума от 300,00 лв. е прекомерна и действително ще затрудни голяма част от членовете на обществото, НО и сумата от 60,00 лв. също не отговаря на дейността, която обичайно следва да се извърши, за подобен вид услуга. По мое мнение конкретната разпоредба може да бъде ограничена в диапазона от 100,00-150,00 лв.. Възможно е дори да се обвърже с материалния интерес по делото, като например 1/2 или

1/3 от предвидения размер съгласно чл. 7, ал. 2 (по граждански спорове и аналогично за останалите).

4. Във връзка с предложението за изменение на чл. 2, ал. 5 и коментара на адв. Лалев считам, че действително има резон в отправената критика, но отправеното предложение е крайно. Действително определени правни субекти биха били облагодетелствани от подобно изменение, но в същото време същите тези субекти биха били и ощетени при загуба на делото, тъй като ще бъдат изправени пред нуждата за заплатят подобно възнаграждение на отсрещната страна. Освен това ставам свидетел и на честа практика от страна на съдилищата, които събират многобройни държавни такси именно на този принцип. Считам, че след като съдебната система третира исковете като отделни, макар и акцесорни, то трябва да има еквивалентност и при определянето на адвокатското възнаграждение. Действително посочения пример създава предпоставка и за злоупотреби, но според мен е достатъчно адекватно главния иск да бъде отделен от акцесорните (независимо от броя им) и по този начин да се определи адвокатското възнаграждение.

Не така стой въпросът при евентуалните искове. В тази хипотеза категорично не мога да се съглася със становището на адв. Лалев и неговото предложение, доколкото става дума за коренно различни искове при такива в условията на евентуалност или съответно два главни иска, които са субективно съединени. Моето предложение за вида на чл. 2, ал. 5 би изглеждало по следния начин:

„За процесуално представително, защита и съдействие по граждански дела възнаграждението се определя върху общия размер на материалните интереси от всеки главен иск и акцесорните във връзка с него искове поотделно, а когато са неощетяеми съобразно вида на всеки един от тях.“

5. Считам и се солидаризирам с мнението на адв. Лалев, относно предлагането на новата алинея 9 в чл. 2, като считам, че същата не е необходима, поне във формата, в която същата е предложена. Макар действително разпоредбата на чл. 78, ал. 3/ГПК да изпълнява сходна дейност, често в съдебната практика се изтъква, че този разход не е необходим, тъй като лицето може да ползва услуги на адвокат, находящ се в населеното място в съответните съдилища. Т.е. след като клиентът е избрал да използва адвокат извън конкретното населено място, разходът за този му избор не следва да е в тежест на отсрещната страна (при съдебни производства). Отделно от това не считам, че е необходимо въвеждане на разпоредба за това, тъй като пазара сам може да определи

подобни възнаграждения, особено когато става дума за непроцесуални действия. Всеки адвокат може сам да прецени колко струва времето му и какъв разход ще реализира за извършване на конкретна дейност извън населеното си място. Отделно самата наредба не посочва размери или граници за подобен разход, което я прави, поне по мое мнение, безполезна. В случай, че подобна разпоредба бъде приета, то трябва да има посочени граници на тези разходи.

6. Съгласен съм с мнението на адв. Лалев и относно предвидената нова алинея 9 в чл. 2 от Наредбата, но със следното допълнение – за да бъде приета подобна норма, трябва да има ясни, точни и недвусмислени правила определяне на тази „*особена фактическа и правна сложност*“. Подобни правила съществуват в съдебната практика по аналогия при преценка дали едно производство пред съд се е забавило повече от допустимото, при което държавата отговаря за вреди, свързани с бавно правосъдие, НО това не означава автоматичното им прилагане и към предложената нова разпоредба.

Има необходимост от подобна разпоредба само при добре създадени критерии с цел предотвратяване както на злоупотребни, така и с цел създаване на правна сигурност при очакваните постановени съдебни актове.

7. Напълно съм съгласен с предложеното от адв. Лалев относно изменението в чл. 4. Действително по този начин би се внесла по-добра яснота относно дължимата в тези хипотези сума.

8. Считаю, че предложеното допълнение в чл. 5 има своите основания, но същото не следва да бъде ограничено само в посочените 3 хипотези. С други думи, вместо да бъде добавено като израз в ал. 1, лично аз смятам, че по-адекватно би било да се създаде алинея 2 със следния текст „*Адвокатите могат да оказват правна помощ при заплащане на възнаграждения под определените в тази наредба размери.*“. Именно подобна разпоредба би била в духа на свободната пазарна икономика, при която лица, упражняващи свободна професия сами определят и оценят цената на труда си, без заплаха от дисциплинарно производство. Не считаю, че подобна разпоредба ще навреди чрез създаването на нелоялна конкуренция, и в същото време ще създаде възможност за предоставяне на по-достъпни правни услуги за по-широк кръг от хора, след като даден адвокат може да оцени и оправдае труда си на съответната по-ниска цена.

9. Считаю, че безплатната правна помощ и възможността за предоставяне на правна помощ на цена, по-ниска от определения минимум в наредбата, трябва да се ограничи само до физически лица.

10. Категорично смятам, че предложенията в §5, ал. 1 са необходими и дори закъснели (с уговорката, че по-добрия вариант би бил посочения от мен в т. 1 от настоящото изложение). Предложените увеличения в ал. 1 на чл. 7 всъщност рефлектират нещо, което пазара е създал като общоприето от известно време, поради което считам, че предложението отговаря на действителността.

Относно предложенията в ал. 2, считам, че така предложението минимум в т. 1 считам, за недостатъчно увеличение, като изтъквам посочената в т. 1 от настоящото причина – минималната работна заплата спрямо 2014 г. е нараснала с ~47,89%, а предлаганото увеличение на минималното адвокатско възнаграждение е едва ~33,33%. Считам, че е редно увеличението да е поне с 40%, или около 420,00 лв.

Не мога да споделя напълно мнението, изложено от адв. Лалев във връзка със създаване на т. 1-3 с определяне на изключително ниско възнаграждение при иски с нисък материален интерес. Причината, поради която е предложено подобно искане е обоснована, но в същото време ще доведе и до нежелание от страна на много колеги да поемат такива дела и да защитават интересите на „потребителите“, тъй като времето, усилията, необходимите знания и умения за водене на подобни производства по никакъв начин не се различава спрямо материалния интерес. Логично е да се предположи, че по този начин много потребители ще останат без каквато и да е процесуална защита, а цитираните дружества, предоставящи стоки и услуги, че се възползват от този създаден вакуум. Не е логично да се очаква от адвокат да поеме работа, оценена на 30,00 лв. или 50,00 лв., за която трябва да отдели същото време и усилия, като работа, оценена на 400,00 лв. В случай, че трябва да избира, винаги ниския материален интерес ще бъде пренебрегнат (сигурен съм дори и от адв. Лалев, който предлага промяната). С други думи, не това е механизмът за възпрепятстване на порочни практики, тъй като по-скоро би ги улеснило. Следва да се има предвид, че съдебната практика обръща внимание на злоупотреби от подобен тип, като например водене на дела за всяка отделна вноска по кредит, като адекватното решение е, да не се присъждат разноски при констатирана злоупотреба. Това обаче трябва да бъде „констатирано“, а не „презумирано“. Това няма да доведе до несъдебно събиране на вземания, а до липса на заинтересованост от страна на адвокати да извършват адекватна процесуална защита при подобни правни спорове.

11. Предложенията за изменение на чл. 7, ал. 3-6 са адекватни и отговарят на икономическата обстановка, както и приетите пазарни цени.

Не мога да споделя нито едно от вижданията на адв. Лалев относно предвидените промени в ал. 3-6 на чл. 7.

12. Относно разпоредбата на чл. 7, ал. 7 от Наредбата, считам, че същата има особена нужда от изменение в следния смисъл: *„За защита в производства за обезпечаване на бъдещ иск, в производства по издаване на изпълнителен лист по чл. 405, ал. 3 и 4 ГПК и в заповедни производства възнаграждението се определя по правилата на ал. 2 на базата на половината от стойностите на претендираните суми.“*. Причината за това е следната: Твърде често в съдебната практика се изтъква неяснотата на правната норма, като длъжникът в тези производства остава извън обхвата ѝ. Напълно неоснователно е заявител в тези производства да е поставен в по-благоприятно положение имайки право на разноски, а длъжник, който е имал необходимост от адвокатска помощ, да бъде ощетен без възможност да възстанови сторения от него разход в случай, че правния спор е приключил в негова полза. Следва да се има предвид, че депозирането на възражение не е свързано с бланкетно попълване на утвърден образец. Процесът изисква, ангажирания процесуален представител, при добросъвестно изпълнение на задълженията си разбира се, да извърши правна консултация на клиента, преценка относно необходимостта и основателността за евентуално депозиране на възражение. Възражяването БЕЗ преценка на основателността на правния спор би била потенциална вреда за клиента. Често се среща схващане от страна на съда, че подаването на възражение е бланкетна дейност противоречи на целия процес, обвързан с консултирането на клиента. Напротив, депозирането на възражение в повечето случаи изисква същите усилия, каквито и депозирането на отговор на искова молба, доколкото правният спор се проучва в цялост. Самата преценка от необходимостта и целесъобразността на възражението е по-трудна с оглед непредставени в цялост документи относно спорния въпрос поради формалността на заповедното производство. Присъждането на разноски в тази хипотеза е свързано и със санкционирането на едната от страните за неправомерно въвличане на другата в съответното съдебно производство. Именно като неизправна страна, която е довела с действията си до неоснователно въвличане на длъжника в заповедното производство, заявителят следва да е отговорен и да понесе санкционните последици на разноските. Не на последно място в съдебната практика често се поставят съпоставки с чл. 6 при тази хипотеза, като правят аналог с „попълването на молба“, без да зачитат процесуалната дейност като част от заповедното производство, а третираат същото като несъдебно такова.

Именно поради тази причина считам, че е от съществено значение чл. 7, ал. 7 да бъде изменена в предложения от мен вариант.

13. Относно предложението за изменение на чл. 7, ал. 9 считам, че същото е основателно, обосновано и необходимо. Небезизвестна е широко възприетата практика, при която се изисква заплащане за всяко съдебно заседание и то в размер, често в пъти надвишаващ определения в ал. 9, поради което считам тази промяна за необходима с оглед възможността изправната страна да бъде компенсирана с крайния съдебен акт за сторените от нея разноски. Не намирам особена логика в предложението на адв. Лалев по този въпрос, тъй като отново вместо цитирания мотив ще се постигне обрания ефект, при който адвокати няма да се явяват на заседания за защита при потребителски спорове, тъй като това не само, че няма да им бъде заплатено, но и в определени (често срещани според мен) хипотези ще доведе и до тежест (разход) за даден процесуален представител, който трябва да отдели време за множество съдебни заседания, за които няма право да получи възнаграждение. Напротив, подобно изменение би служило единствено на организациите, които водят дела под една или друга форма с противник потребител, тъй като ще има гарантира по-ниска отговорност за разноски в дадени производства и по-ниска активност от страна на защитаващите адвокати. Следва да се посочи отново, че пазарът отдавна е наложил по-различен принцип от този, посочен в чл. 7, ал. 9, поради което увеличението на този размер само може да подпомогне уравнивяването на реализираните от страните разноски.

14. Относно §8, т. 1 считам, и се солидаризирам с изложеното от адв. Михаил Петров, че предложеното изменение е в ущърб на адвокатите. Действително с предложеното разпореждане възнаграждението по изпълнителни дела не само, че не се увеличава, но практически в много от ситуациите се „бетонира“ на 200,00 лв. Считам, че предложеното минимално възнаграждение определено в т. 1 на чл. 10 (която не трябва да бъде отменена) следва да е 300,00 лв., или евентуално при приемане на измененията, изменената точка 2 следва да придобие следния вид: *„за процесуално представителство, защита и съдействие на страните по изпълнително дело и извършване на действия с цел удовлетворяване на парични вземания – ½ от съответното възнаграждение по чл. 7, ал. 2, но не по-малко от 300,00 лв.“*.

15. Не споделям възгледите на адв. Леков, изложение на стр. 12, във връзка с изменението на чл. 10 от Наредбата, посочени пот т.1-3. Молбата за образуване на изпълнително производство сама по себе си действително не се отличава с фактическа

и правна сложност, НО когато в нея има инкорпорирани изпълнителни действия или други искания това променя правната ѝ същност. В случай, обаче, че се възприемат предложените от адв. Лалев промени, поне по мое скромно мнение, ще се появи разнопосочна съдебна практика по въпроса, която само ще създаде хаос в конкретни хипотези. Считаю, че е по-адекватно предложението ми, посочено в т. 14.

16. Подкрепям предложението за редуциране на разноски спрямо потребители, като дори считам, че текстът следва да звучи по следния начин: *„Когато изпълнителното производство е срещу потребител се заплаща само 1/2 от възнаграждението по чл. 7, ал. 2 от Наредбата“*.

17. Считаю, че измененията обективирани в §8 т. 3 и т. 4 от проекта са необходими и наложителни с оглед зачестилата необходимост от защита срещу неправомерни действия на частни съдебни изпълнители, като по този начин заявителите също ще имат интерес да контролират законността на изпълнителните действия под страх от заплащане на разноски при успешното им обжалване.

С Уважение:

Digitally signed by
Nikolay Ilchev Ilchev
Date: 2022.10.13
16:29:20 +03'00'